

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud. N. Mămăligă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

DECIZIE

20 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea refuzului ca fiind ilegal, obligarea de a efectua recalculul vechimii în muncă cu includerea în ea a avantajelor, recalcularea și achitarea diferenței indemnizației de concediere,

împotriva deciziei din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 12 ianuarie 2016, Simion Ciofu, prin intermediul avocatului Dorian Pîcălău, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova solicitând obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i recalculeze vechimea în muncă cu avantaje, cu includerea în ea a avantajelor de două luni pentru o lună de serviciu pentru perioada activării în cadrul Batalionului Serviciului Escortă și Pază al Comisariatului General de Poliție începând cu 11 octombrie 2013- 30 martie 2015 și respectiv pentru perioada 06 aprilie 1998 - 11 octombrie 2013 în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului General de Poliție, mun. Chișinău, precum și a indemnizației de concediere cu achitarea diferenței corespunzătoare.

În motivarea acțiunii s-a invocat că Simion Ciofu, în perioada cu 06 aprilie 1998 - 30 martie 2015, a fost angajat în cadrul organelor afacerilor interne și a activat în izolatorul de detenție provizorie.

Menționează că, la calcularea vechimii în muncă, angajatorul nu a ținut cont de faptul că legislația în vigoare instituie facilități pentru persoanele care au lucrat în penitenciare și anume urma să i se calculeze două luni de vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Afirmă că, s-a adresat cu cerere prealabilă la 03 noiembrie 2015 și la 14 decembrie 2015 i-au fost remise avocatului doar unele documente din setul solicitat în cererea prealabilă, cu excepția faptului că nu i s-a comunicat de recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, cererea fiind lăsată fără examinare, pârâtul invocând omiterea termenului de prescripție.

Declară că, i-au fost lezate drepturile, deoarece a demisionat din organele afacerilor interne, fiind emis ordinul nr. 173ef. din 27 martie 2015 în acest sens, cu dreptul de a primi pensia pe linia Ministerului Afacerilor Interne, fiindu-i calculată vechimea în muncă de 22 ani, 4 luni, 28 zile.

Susține că, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova urma să-i calculeze două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în Batalionul Serviciul Escortă și Pază pentru perioada 06 aprilie 1998-05 martie 2013, deoarece a fost supus riscului sănătății și vieții, fiind în contact direct cu persoanele reținute, inclusiv contagioase.

În drept, s-au invocat prevederile Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998, pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, art.33 alin.(2) al Legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996.

La 22 august 2016, Simion Ciofu, prin intermediul avocatului Dorian Pîcălău, a depus cerere de concretizare și anume precizând că a activat în perioada 06 aprilie 1998-11 octombrie 2013 în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Direcției de Poliție mun.Chișinău a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova precum și în cadrul Batalionului de pază și escortă al Direcției de Poliție mun.Chișinău a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în perioada 11 octombrie 2013-30 martie 2015.

Declară că, despre faptul că beneficiază de dreptul de a i se calcula vechimea în muncă cu avantaje a aflat în toamna anului 2015 de la colegii de serviciu, care i-au comunicat despre deciziile Curții Supreme de Justiție adoptate în favoarea lor.

La 29 noiembrie 2016, Simion Ciofu, prin intermediul avocatului Dorian Pîcălău, a depus cerere de completare a acțiunii, solicitând de a fi considerat nelegitim refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind recalcularea vechimii în muncă cu avantaje.

Prin încheierea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în partea pretențiilor privind obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a recalcula vechimea în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada de serviciu 05 martie 2013-30 martie 2015 în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului General de Poliție și obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a-i recalcula și a achita diferența de indemnizație de concediere.

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu și s-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 10/P-567/15 din 01 decembrie 2015; s-a obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a-i recalcula lui Simion Ciofu vechimea în muncă cu avantaje

pentru perioada 06 aprilie 1998-05 martie 2013, calculând două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

Prin decizia din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău.

La 20 iunie 2017, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și a hotărârii din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca fiind tardivă și neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Susține că, concluzia instanței de apel precum că acțiunea civilă înaintată de Simion Ciofu este înaintată în interiorul termenului de prescripție este una eronată. În acest sens indică recurentul că, intimatul a activat în cadrul organelor afacerilor interne până la 30 martie 2015, deținând funcția de polițist, polițist-șofer în cadrul Batalionului special de escortă și pază al Direcției de Poliție a mun. Chișinău. Prin calculul eliberat de Direcția de Poliție a mun. Chișinău, lui Simion Ciofu i-a fost stabilit stagiul vechimii în serviciu de 22 ani 4 luni și 28 zile. Calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei reclamantului Simion Ciofu a fost eliberat la 27 aprilie 2015. Intimatul a luat cunoștință de calculul dat și nu și-a exprimat dezacordul, fapt confirmat prin semnătura acestuia.

Ulterior, la 03 noiembrie 2015, intimatul a adresat Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova o cerere prin care a solicitat să-i fie recalculată vechimea în muncă cu includerea în ea a avantajelor de 2 luni vechime pentru o lună în serviciu, pentru perioada activării sale în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului general de poliție al mun. Chișinău în perioada 06 aprilie 1998 – 11 octombrie 2013 și 11 octombrie 2013 – 30 martie 2015.

Prin răspunsul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr.10/P-567/15 din 01 decembrie 2015 intimatului i s-a comunicat că cererea sa în partea ce ține de recalcularea vechimii în muncă cu avantaje a fost lăsată fără examinare, din motivul omiterii termenului de prescripție.

Consideră, în atare circumstanțe, că este neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că „odată ce autoritatea emitentă a actelor administrative contestate, nu a oferit un răspuns asupra cererii prealabile în fond se consideră că cererea prealabilă a fost depusă în termen, iar autoritatea publică la momentul contestării refuzului în instanță nu mai este în drept de a invoca omiterea termenului de depunere a cererii prealabile”. Or, din contra, odată ce autoritatea emitentă a actului administrativ va oferi solicitantului un răspuns asupra cererii prealabile în fond, îl va repune pe acesta în termenul de depunere a cererii prealabile. La caz, prin răspunsul din 01 decembrie 2015 a invocat omiterea de către Simion Ciofu a termenului de prescripție pentru înaintarea cererii prealabile. Astfel, termenul de prescripție nu poate fi invocat de către autoritatea pârâtă decât în cazul în care nu a oferit un răspuns la cererea prealabilă sau a emis un răspuns asupra cererii prealabile în fond. Intimatul a omis termenul de prescripție prevăzut de art. 14 al Legii contenciosului administrativ

nr.793-XIV din 10 februarie 2000, iar repunerea în termen nu a fost solicitată instanței de fond. În contextul prevederilor art. 116 alin.(1) și alin.(3) Cod de procedură civilă, repunerea în termen urmează a fi solicitată și motivată. Invocă recurentul în acest sens jurisprudența CtEDO, conform căreia s-a relevat că prin neaducerea vreunui motiv pentru repunerea reclamantului în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat drepturile pârâtului la un proces echitabil, prin urmare are loc violarea art. 6 § 1 al Convenției (Ceachir c. Moldova, nr. 11712 din 15 ianuarie 2008, § 47; Popov c. Moldova (nr.2), nr. 19960/04 din 06 decembrie 2005, § 53; Melnic c. Moldova, nr. 6923/03 din 14 noiembrie 2006, § 41-43).

Opinează că, o eventuală repunere neîntemeiată în termen pentru depunerea cererii de chemare în judecată ar duce la încălcarea procesului echitabil în sensul art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, precum a constatat CtEDO încălcarea dreptului la proces echitabil și a securității raporturilor juridice de către instanțele judecătorești naționale în cauza Ghirea v. Republica Moldova, nr. 15778/05, 26 iunie 2012.

Indică recurentul că, termenele de prescripție se referă la termenele de apărare a drepturilor civile și a intereselor protejate de lege. Prescripția extinctivă disciplinează participanții la circuitul civil, stimulează activitatea în realizarea drepturilor sale și îndeplinirea obligațiilor. Prin respectarea prescripției legislatorul garantează apărarea drepturilor ambelor părți, pentru reclamant dreptul la acțiune, iar pentru pârât dreptul la apărare împotriva reclamantului.

Consideră că decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, iar cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu este tardivă și pasibilă de a fi respinsă pe acest temei.

De asemenea susține recurentul că, decizia instanței de apel nu este motivată nici în partea admiterii cerințelor intimatului cu privire la recalcularea vechimii în muncă cu avantaje. Or, în decizia contestată instanța de apel doar a făcut trimitere la unele prevederi legale, fără însă a motiva aplicabilitatea acestora la speță și în raport cu materialul probator anexat la dosar. Prevederile legale în baza cărora instanța apel a admis cerințele intimatului și anume pct.8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr.78 din 21 decembrie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, nu pot fi aplicate situației din speță, întrucât intimatul a activat în cadrul organelor afacerilor interne și nu în cadrul sistemului penitenciar. Astfel, instanța de apel a atribuit un mai mare grad de abstracție normelor juridice menționate și a extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică.

Conform art.33 alin.(2) din Legea cu privire la sistemul penitenciar, vechimea în muncă în vederea acordării pensiei colaboratorilor sistemului penitenciar se calculează cu următoarele înlesniri: o zi de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoare de urmărire penală și în instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de serviciu.

Declară recurentul că, din esența art. 3, art. 4 alin.(1), art. 16 alin.(2), art.33

alin.(2) ale Legii cu privire la sistemul penitenciar, pct.8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, rezultă că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate este necesar ca persoana să întrunească două condiții și anume: ca instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune a Departamentului Instituțiilor Penitenciare și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici. Astfel, normele de drept prenotate prevăd calcularea vechimii în muncă cu avantaje pentru unii angajați ai sistemului penitenciar și nicidecum pentru angajații Batalionului serviciului escortă și pază, activitatea căruia a fost guvernată de Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990. Activitatea intimatului nu cade sub incidența prevederilor legale invocate, motiv pentru care acesta nu poate beneficia de calcularea vechimii în muncă cu înlesniri. Or, conform înscrisurilor din dosarul personal, acesta nu a deținut funcții corespunzătoare criteriilor de calculare a vechimii în muncă cu avantaje. Astfel, cererea de chemare în judecată este și neîntemeiată, iar decizia instanței de apel ilegală și urmează a fi casată.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 21 martie 2017, iar Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a declarat recurs la 20 iunie 2017.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces conform scrisorii de însoțire (f.d.124), însă recurentul a recepționat-o la 25 aprilie 2017, conform ștampilei de intrare (f.d.133).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la 20 iunie 2017 de către Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova împotriva deciziei din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 16 august 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și va casa decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia

instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Conform art. 53 alin.(1) al Constituției Republicii Moldova, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Conform art. 14 alin. (1), (2) al Legii privind contenciosul administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel. În cazul în care organul emitent are un organ ierarhic superior, cererea prealabilă poate fi adresată, la alegerea petiționarului, fie organului emitent, fie organului ierarhic superior dacă legislația nu prevede altfel.

Din materialele cauzei și anume din calculul vechimii în serviciu pentru plutonierul adjutant de poliție Simion Ciofu rezultă că ultimului i-a fost stabilită vechimea în serviciu (vechimea totală în muncă) pentru fixarea pensiei la 30 martie 2015, de 22 ani 4 luni și 28 zile (f.d.15-17).

Tot aici, este de menționat că acest calcul i-a fost adus la cunoștință lui Simion Ciofu, contra semnătură, la 27 aprilie 2015 (f.d.17).

Prin încheierea de stabilire a vechimii în muncă din 08 mai 2015, lui Simion Ciofu i-a fost stabilită pensie în mărime de 50% din salariu, începând cu 31 martie 2015 pentru vechimea în muncă de 22 ani (f.d.14).

La 03 noiembrie 2015, conform avizului de recepție (f.d.12), Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a recepționat cererea prealabilă depusă de Simion Ciofu și avocatul său- Dorian Pîcălău, prin care au solicitat: comunicarea vechimii în muncă în totalitate în Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, inclusiv subdiviziunile acesteia; recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, rezultând din prevederile Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, art. 33 alin.(2) al Legii cu privire la sistemul penitenciar nr. 1036 din 17 decembrie 1996, în vigoare până la 21 martie 2008; eliberarea copiilor din dosarul de pensionare, a calculelor vechimii în muncă; comunicarea perioadei de

muncă/serviciu în cadrul izolatorului de detenție preventivă, conform datelor Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, invocând faptul că activitatea în această subdiviziune este supusă riscului sănătății și vieții, ca urmare a contactului direct cu persoanele reținute, arestate contravențional și penal, inclusiv contagioase rezultând din maladiile de care sufereau (f.d.10-11).

Conform art. 15 al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, cererea prealabilă se examinează de către organul emitent sau ierarhic superior în termen de 30 de zile de la data înregistrării ei, decizia urmînd a fi comunicată de îndată petiționarului dacă legislația nu prevede altfel. Organul emitent este în drept: a) să respingă cererea prealabilă; b) să admită cererea prealabilă și, după caz, să revoce sau să modifice actul administrativ. Organul ierarhic superior este în drept: a) să respingă cererea prealabilă; b) să admită cererea prealabilă și să anuleze actul administrativ în tot sau în parte, să oblige organul ierarhic inferior să repună în drepturi persoana respectivă ori, după caz, să revoce actul administrativ emis cu acordul său.

Prin răspunsul nr. 10/P-567/15 din 01 decembrie 2015 al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Direcția generală resurse umane, s-a remis avocatului Dorian Pîcălău-reprezentantul reclamantului Simion Ciofu, copia calcului vechimii în muncă și copia de stabilire a pensiei din dosarul de pensionare a lui Simion Ciofu. Concomitent, s-a menționat că informația solicitată referitor la perioada de muncă/serviciu în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, inclusiv în subdiviziunile în care a activat, se regăsește în materialele anexate(calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei).

Textul aceluiași răspuns denotă că cererea în partea recalculării vechimii în muncă cu avantaje a fost lăsată fără răspuns, din motivul omiterii termenului de prescripție (f.d.13).

Conform art. 16 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Astfel, prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova la 12 ianuarie 2016, cu concretizările ulterioare din 22 august 2016 și completările din 29 noiembrie 2016, Simion Ciofu, prin intermediul avocatului Dorian Pîcălău, a solicitat de a fi considerat nelegitim refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova privind recalcularea vechimii în muncă cu avantaje, obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova să-i recalculeze vechimea în muncă cu avantaje, cu includerea în ea a avantajelor de două luni pentru o lună de serviciu pentru perioada activării în cadrul Batalionului Serviciului Escortă și Pază al Comisariatului General de Poliție începând cu 11 octombrie 2013- 30 martie 2015 și respectiv pentru perioada 06 aprilie 1998 - 11 octombrie 2013 în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului General de Poliție, mun. Chișinău, precum și a indemnizației de concediere cu achitarea diferenței corespunzătoare (f.d.5-9, 41-42, 50).

Prin încheierea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în temeiul art. 267 lit.a) Cod de procedură civilă, s-a scos de pe rol cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova în partea pretențiilor privind obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a recalcula vechimea în muncă, cu includerea avantajelor de două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu pentru perioada de serviciu 05 martie 2013-30 martie 2015 în cadrul Izolatorului de Detenție Preventivă al Comisariatului General de Poliție și obligarea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a-i recalcula și a achita diferența de indemnizație de concediere(f.d.91-94).

Prin hotărârea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu și s-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova nr. 10/P-567/15 din 01 decembrie 2015; s-a obligat Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova de a-i recalcula lui Simion Ciofu vechimea în muncă cu avantaje pentru perioada 06 aprilie 1998-05 martie 2013, calculând două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (f.d.96, 103-106).

Prin decizia din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 29 noiembrie 2016 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău (f.d.117-123).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel eronat a interpretat normele de drept în raport cu circumstanțele cauzei, or, instanța de apel nu a preluat decât concluziile primei instanțe, fără a le verifica prin prisma normelor de drept pertinente speței.

Conform art. 17 alin.(1), (4) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune altfel. Acest termen curge de la: a) data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării refuzului de soluționare a unei cereri prin care se solicită recunoașterea dreptului pretins sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea unei astfel de cereri; c) data comunicării actului administrativ, în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă. Termenul de 30 de zile specificat la alin.(1) este termen de prescripție.

În speță, Colegiul reține că instanța de apel, preluând concluziile primei instanțe, a opinat că odată ce autoritatea emitentă a actelor administrative, nu a oferit un răspuns la cererea prealabilă în fond, se consideră cererea prealabilă a fi depusă în termen și autoritatea publică la momentul contestării refuzului în instanță nu ar mai fi în drept de a invoca omiterea termenului de depunere a cererii prealabile.

În acest sens, Colegiul precizează că atât pe parcursul procedurii prealabile/prejudiciare, petiționarul și autoritatea publică au dreptul de a opune reciproc toate excepțiile și a aduce toate argumentele în susținerea circumstanțelor invocate.

Din normele legale citate *supra* rezultă că, respectarea procedurii prealabile de soluționare a litigiului este obligatorie, în cazul contenciosului administrativ, dacă legea nu dispune altfel. Însă, demararea procedurii prealabile și ulterior a unui proces

civil este un drept al persoanei care se consideră a fi vătămată într-un drept al său recunoscut de lege și nu o obligație. Respectiv, dacă o persoană se consideră a fi vătămată într-un drept al său și dorește restabilirea acestuia, ea are dreptul de a iniția o procedură în ordinea contenciosului administrativ, doar cu respectarea unei proceduri prealabile.

Totodată, organul administrativ sesizat este obligat să examineze cererea prealabilă, fapt ce rezultă din prevederile art. 15 al Legii contenciosului administrativ. Astfel, legea oferă posibilitatea persoanei de a depune cererea prealabilă și instituie obligația organului administrativ de a examina această cerere.

În cadrul examinării cererii prealabile, executându-și obligația impusă de lege, conform art.15 al Legii contenciosului administrativ, autoritatea publică este în drept să respingă cererea prealabilă invocând sau netemeinicia, sau tardivitatea acesteia. Hotărârea adoptată de organul administrativ după examinarea cererii prealabile este actul prin care se finalizează faza prejudiciară a soluționării litigiului.

La acest capitol, Colegiul relevă că autoritatea publică Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova anume la eliberarea răspunsului nr. 10/P-567/15 din 01 decembrie 2015 al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a invocat tardivitatea cererii prealabile în partea recalculării vechimii în muncă cu avantaje (f.d.13).

În această ordine de idei, Colegiul apreciază ca fiind pripită concluzia instanței de apel precum că sunt neîntemeiate argumentele pârâtului referitor la faptul că acțiunea a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție, concomitent indicând că autoritatea publică la momentul contestării refuzului în instanță nu ar mai fi în drept de a invoca omiterea termenului de depunere a cererii prealabile.

Colegiul reliefă că organul emitent a invocat tardivitatea cererii anume la faza prejudiciară, adică atunci când a fost sesizat de către petiționar, însă instanța de apel a concluzionat precum că în lipsa unui răspuns la cererea prealabilă în fond, ar fi în termen cererea prealabilă.

Astfel, termenul de prescripție nu poate fi invocat de către autoritatea pârâtă decât în cazul în care nu a oferit un răspuns la cererea prealabilă sau a emis un răspuns asupra cererii prealabile în fond.

Pe cale de consecință, Colegiul menționează că, autoritatea publică deoarece a invocat că cererea prealabilă în partea recalculării vechimii în muncă cu avantaje ar fi depusă cu omiterea termenului de prescripție, își păstrează dreptul de a invoca omiterea termenului de 30 zile în care poate fi depusă cererea și în cadrul procesului judiciar.

Sub acest aspect, Colegiul remarcă că recurentul invocă precum că calculul vechimii în serviciul i-a fost eliberat lui Simion Ciofu la 27 aprilie 2015, însă cererea prealabilă a fost recepționată de Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova la 03 noiembrie 2015, fiind depășit termenul cu 6 luni.

Or, în sensul art. 14 alin.(1) al Legii privind contenciosul administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000, termenul de adresare a cererii prealabile este de 30 de zile de la data comunicării actului.

Conform art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor

în fond. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Din sensul normei precitate rezultă expres că, cererea persoanei în favoarea căreia curge termenul de prescripție trebuie făcută până la finisarea dezbaterilor judiciare. Această cerință a legii cuprinde fazele intentării acțiunii civile, pregătirea pricinii către dezbaterile judiciare și propriu-zis faza examinării acțiunii în fond.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a circumstanțelor cauzei, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării superficiale a litigiului dedus judecătii, fără o apreciere și elucidare corespunzătoare a circumstanțelor cauzei și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză în raport cu normele de drept.

Or, principiul procesului echitabil, garantat de art.6 CEDO, reclamă că hotărârea să fie motivată, justițiabilul având posibilitatea să cunoască motivele care l-au făcut pe judecător să adopte una sau altă soluție și să le conteste dacă sistemul prevedea o cale de atac împotriva acestei hotărâri, lipsa motivării unei decizii judiciare, pune în pericol dreptul la un proces echitabil (cauza Kaufman vs. Belgia, 1986).

La rejudecarea cauzei este imperativ de ținut cont de cele expuse și instanța de apel urmează a verifica dacă cererea este înaintată în termen sau nu, de altfel, urmează a fi stabilit cert când i-a fost adus la cunoștință reclamantului actul administrativ și în dependență de cele constatate să emită o hotărâre conformă prevederilor legale, respectând dreptul părților la un proces echitabil.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea cauzei în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova și a casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii, **urmează inițial să stabilească** dacă cererea a fost înaintată sau nu în termen pornind de la circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept pertinente speței, pretențiile înaintate, argumentele și probele prezentate atât de partea reclamantă, cât și partea pârâtă, ca în consecință soluția adoptată să fie certă, coerentă și conformă prevederilor legale.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Se casează decizia din 21 martie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Simion Ciofu împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la recunoașterea refuzului ca fiind ilegal, obligarea de a efectua recalculul vechimii în muncă cu includerea în ea a avantajelor, recalcularea și achitarea diferenței indemnizației de concediere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecători

Svetlana Filincova

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală